

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»
Іван ДЕМИДОВ
2025 р.

Висновок

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

**«Формування публічної політики у сфері штучного інтелекту:
міжнародний досвід для України»**

**здобувача наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
(галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування)**

Михайла ЯНИШІВСЬКОГО

**міжкафедрального наукового семінару
Національного університету «Львівська політехніка»**

1. Актуальність дисертації

Дисертаційне дослідження присвячене формуванню публічної політики у сфері штучного інтелекту (ШІ), що є однією з ключових тем сучасного державного управління. Стрімкий розвиток ШІ справляє значний вплив на економіку, соціальну сферу та управлінські процеси, що обумовлює потребу у формуванні цілісної та ефективної публічної політики. Виклики та можливості, які несе ця технологія, потребують стратегічного бачення держави та нових підходів до планування й реалізації політики у відповідній сфері.

На міжнародному рівні спостерігається зростаючий інтерес до питання формування публічної політики щодо ШІ. Країни світу активно розробляють стратегічні документи, створюють консультативні органи та формують нові механізми координації, щоб інтегрувати ШІ у суспільні процеси відповідально й збалансовано. Значну роль відіграють держави, які демонструють системний підхід до впровадження політики у сфері новітніх технологій, поєднуючи інноваційний розвиток із забезпеченням стійкості та соціальної безпеки.

Для України питання формування публічної політики у сфері ШІ є особливо актуальним у контексті трансформаційних процесів, стратегічного курсу на європейську інтеграцію та сучасних безпекових викликів. Забезпечення ефективного управління розвитком ШІ має важливе значення для модернізації державного управління, посилення обороноздатності та сталого економічного розвитку.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційна робота виконана згідно з планом наукової діяльності кафедри публічного врядування Навчально-наукового інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку Національного університету «Львівська

політехніка» Зокрема, в межах науково-дослідної роботи кафедри на тему: «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (державний реєстраційний номер 0124U000016) було обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення публічної політики України у сфері штучного інтелекту, використовуючи досвід Польщі та Ізраїлю, з урахуванням особливостей воєнного стану та євроінтеграційних процесів.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійною науковою працею, у якій розроблено теоретико-методичні положення та практичні рекомендації щодо формування публічної політики у сфері ШІ в Україні через адаптацію міжнародного досвіду, сформовано методiku моніторингу публічної політики у сфері ШІ з диференціацією за сімома напрямками, що дозволяє виявляти сильні й слабкі сторони та формувати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення політики, а також розроблено підхід до створення дорожньої карти розвитку політики у цій сфері з урахуванням безпекових викликів, потреб оборони, економіки, науки, освіти та євроінтеграційного курсу України; у дисертації використано лише ті положення й результати, які є особистими напрацюваннями здобувача.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій забезпечені чіткою постановкою та виконанням завдань, використанням фундаментальних теоретичних підходів, що широко апробовані й достатньо висвітлені у літературі.

Методологія дослідження побудована на міждисциплінарному підході, що поєднує методи аналізу публічної політики із загальнонауковими методами дослідження, зокрема аналіз політичного процесу для оцінки формування публічної політики у сфері ШІ, як циклічного процесу від ініціації до оцінки результатів, інституційний аналіз для визначення ролі державних органів, міжнародних організацій, бізнесу та громадянського суспільства у формуванні політики, історичний метод для дослідження еволюції концепції ШІ та відповідних політичних підходів, порівняльний метод для аналізу міжнародного досвіду (практики ЄС, Польщі та Ізраїлю), аналіз документів публічної політики, стратегічних планів, офіційних звітів та нормативно-правової бази регулювання ШІ, герменевтичний метод для інтерпретації політичних документів і правових актів, а також аналіз політичних наративів для вивчення аргументації груп інтересів у формуванні політики щодо ШІ; для обґрунтування рекомендацій застосовано статистичний аналіз розвитку технологій ШІ та їхнього впливу на суспільство й економіку, а також метод моделювання для розробки пропозицій щодо вдосконалення політики України у сфері ШІ.

Інформаційну базу дослідження формують наведені у дисертації результати наукових досліджень та практичних рекомендацій українських і зарубіжних учених та експертів у сфері публічної політики та штучного інтелекту, міжнародні стратегії та аналітичні документи, що стосуються розвитку ШІ, закони України та нормативно-правові акти, які регламентують різні аспекти державної політики у сфері цифровізації та інновацій, офіційні матеріали державних органів влади, міжнародних організацій і професійних асоціацій, а також статистичні дані щодо розвитку ШІ в Україні та світі.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо формування публічної політики у сфері ШІ в Україні через адаптацію міжнародного досвіду.

14

До основних результатів роботи, що мають наукову новизну, отримані автором особисто та виносяться на захист, належать такі:

вперше:

- розроблено методiku моніторингу національної публічної політики у сфері ІІІ на основі адаптації міжнародного досвіду з диференціацією за сімома напрямками (стратегічне планування; правове регулювання; інституційні механізми та координація; фінансування та інвестиції; впровадження та розвиток ІІІ; наука, освіта та розвиток людського капіталу; міжнародна співпраця). Методика спрямована на підвищення якості формування публічної політики шляхом виявлення сильних і слабких сторін, стану реалізації та відповідності часовим рамкам, а також формування обґрунтованих пропозицій щодо її вдосконалення на основі результатів оцінювання;

удосконалено:

- підхід до формування рекомендацій щодо вдосконалення публічної політики України у сфері ІІІ шляхом систематизації міжнародного досвіду (Польщі, Ізраїлю, ЄС), розробки диференційованих пропозицій за окремими напрямками та часовими горизонтами (коротко- та середньострокові заходи) представлених у форматі дорожньої карти, що забезпечує комплексне бачення розвитку політики як національної екосистеми, адаптованої до безпекових викликів, потреб оборони, економіки, освіти, науки та євроінтеграційного курсу України, з урахуванням можливостей міжнародної співпраці (ЄС, НАТО, ОЕСР, ЮНЕСКО, ООН);

- теоретико-методичні засади визначення ІІІ як окремої сфери публічної політики шляхом уточнення та розмежування понятійного апарату відповідно до різних контекстів публічної політики, виокремлення та систематизації шести детермінант варіативності визначень ІІІ, обґрунтування застосування теоретичних підходів до формування публічної політики у сфері ІІІ на основі концепцій постіндустріального суспільства, «творчого руйнування» та «підприємницької держави» з акцентом на проактивний характер цієї політики, а також з урахуванням необхідності методологічного розмежування політики у сфері ІІІ від цифрової, інноваційної та кластерної політики, ідентифікації семи ключових характеристик ІІІ як загальноцільової технології, що зумовлюють його безпрецедентний економічний вплив порівняно з попередніми технологічними революціями, а також систематизації основних напрямів суспільних трансформацій і викликів, спричинених впровадженням ІІІ;

набули подальшого розвитку:

- концептуальні положення щодо формування публічної політики у сфері ІІІ, які, на відміну від наявних, передбачають врахування таких складових, як природу ІІІ як загальноцільової технології (висока невизначеність, темпоральна асиметрія, трансформаційний вплив на суспільство та економіку); міждисциплінарність (поєднання технічних, правових, етичних і соціальних підходів у розробці політики); управління (багаторівнева координація, мережеве управління, інклюзивність); етика та регулювання (необхідність адаптації правових механізмів до швидкості технологічних змін із дотриманням етичних принципів); управління організаційними та людськими ресурсами (розвиток інституційної спроможності та людського капіталу); міжнародний вимір (координація дій на глобальному рівні, формування спільних стандартів);

- методика дослідження міжнародного досвіду формування публічної політики у сфері ІІІ, яка на відміну від наявних, передбачає застосування багаторівневого підходу, що охоплює глобальний, регіональний, наднаціональний та національний рівні. Такий підхід дозволяє виявити як загальні тенденції та принципи формування політики у сфері ІІІ, так і специфічні механізми їх реалізації в різних контекстах.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Наукові праці, у яких опубліковано основні наукові результати дисертації

1. Красівський О. Я., Янишівський М. М. Обчислювальне право: сумісність з правами людини та законодавче регулювання. Демократичне врядування. 2021. Вип. 1(27). URL: <https://d-governance.com.ua/journals/vol-27-no-1-2021>

(Особистий внесок автора: здійснено аналіз концепції обчислювального права у контексті цифрової трансформації публічного управління, обґрунтовано ризики для прав людини та потребу в адаптивних механізмах публічної політики, запропоновано гібридний підхід до регулювання у сфері ШІ;

внесок Красівського О. Я.: розкрито теоретико-правові засади обчислювального права, здійснено компаративний аналіз європейської та української правової практики, проведено загальне наукове редагування статті).

2. Янишівський М. М., Янишівський Т. Я. Політика Європейського Союзу у сфері штучного інтелекту: програмні документи, законодавство та практика Суду ЄС. Публічне адміністрування та національна безпека. 2023. № 6. URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-6-9026>

(Особистий внесок автора: здійснено системний аналіз програмних документів ЄС у сфері штучного інтелекту, охарактеризовано стратегічні підходи до формування публічної політики, розкрито взаємозв'язок між нормотворчими ініціативами та цінностями ЄС, запропоновано напрями гармонізації українського законодавства з відповідними підходами ЄС;

внесок Янишівського Т. Я.: проаналізовано судову практику Суду ЄС у контексті застосування норм, дотичних до штучного інтелекту, здійснено аналіз правових позицій, які мають значення для регулювання ШІ, проведено редагування статті).

3. Yanyshivskiy M. Regulation of artificial intelligence in Ukraine in the framework of harmonisation of legislation with EU legal norms. Democratic Governance. 2024. Vol. 17, № 1. P. 53–62. <https://doi.org/10.23939/dg2024.53>

4. Янишівський М. М. Штучний інтелект як загальноцільова технологія: виклики та підходи до публічної політики. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2024. № 14. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-02-06>

5. Янишівський М. М. Формування та реалізація публічної політики у сфері штучного інтелекту в Україні // Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2024. № 4. С. 96–122. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/April2025/7eX0tkd3OYodRwf55tF6.pdf>

6.2. Опубліковані праці апробаційного характеру

6. Янишівський М.М. «Стандарти Європейського Союзу щодо використання технології штучного інтелекту.» Демократичне врядування та публічне адміністрування в сучасних геополітичних умовах: матер. наук.-практ. конф. (20 травня 2022 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. О. Я. Красівського та доц. М. З. Буника. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2022. С. 66-69. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27385/tezi-konferencii.pdf>

7. Янишівський М. М. (2023). Регулювання використання технології штучного інтелекту в Європейському Союзі: проєкт Акту про штучний інтелект. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу: реалії та перспективи: Всеукраїнська науково-практична конференція, м. Запоріжжя, 18 травня 2023 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, с. 174–178. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-315-9-43>

8. Янишівський М. М. (2024). Правове регулювання штучного інтелекту в Україні. Розвиток управлінських систем та механізмів адміністрування у контексті вступу України до ЄС та забезпечення економічного зростання: матеріали всеукраїнської наукової конференції аспірантів, здобувачів та молодих вчених (18 лютого 2024 р., м. Львів) (с. 131–134). Львів: Видавництво Львівської політехніки. <https://lpnu.ua/sites/default/files/2024/pages/27470/zbirnik-tez-dopovidey-vseukrainskoi-naukovoï-konferencii-aspirantiv-zdobuvachiv-ta-molodikh-vchenikh.pdf>

9. Янишівський М.М. (2025). Формування публічної політики України у сфері штучного інтелекту: балансування безпекових пріоритетів та європейської інтеграції. Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні: матер. наук.-практ. конф. (04 квітня 2025 р., м. Львів). Львів: НУ «Львівська політехніка». <https://lpnu.ua/sites/default/files/2025/4/10/news/30856/iadu-zb-tez-znsh-2025.pdf>

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних та регіональних науково-практичних заходах. Зокрема, результати дослідження представлені на науково-практичній конференції «Демократичне врядування та публічне адміністрування в сучасних геополітичних умовах» (м. Львів, 2022 р.), де розглядалися стандарти ЄС щодо використання технології ІІІ. Також апробація результатів відбулася на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу: реалії та перспективи» (м. Запоріжжя, 2023 р.), де обговорювалося регулювання використання технології ІІІ в ЄС та проект Акту про ІІІ. Крім того, результати дослідження щодо правового регулювання ІІІ в Україні були представлені на всеукраїнській науковій конференції аспірантів, здобувачів та молодих вчених «Розвиток управлінських систем та механізмів адміністрування у контексті вступу України до ЄС та забезпечення економічного зростання» (м. Львів, 2024 р.). Додатково, ключові положення дисертаційного дослідження були апробовані на науково-практичній конференції «Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні» (м. Львів, 2025 р.), де представлено доповідь «Формування публічної політики України у сфері ІІІ: балансування безпекових пріоритетів та європейської інтеграції».

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Основні положення і результати дисертації можуть бути використані у навчальному процесі Національного університету «Львівська політехніка» та інших закладів вищої освіти під час викладання дисциплін для студентів галузі знань 281 *Публічне управління та адміністрування* за спеціальністю 281 *Публічне управління та адміністрування*, зокрема у курсах, що стосуються формування публічної політики, політики у сфері цифровізації, інноваційної політики, а також спеціалізованих курсах з політики у сфері штучного інтелекту.

Наукові рекомендації та висновки, отримані в дисертації, були враховані й впроваджені у навчальний процес Національного університету «Львівська політехніка» та використовуються під час викладання дисциплін для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», зокрема під час викладання дисциплін «Державна політика та врядування» (для студентів

другого (магістерського) рівня) та «Соціальна та гуманітарна політика» (для студентів другого (магістерського) рівня) (довідка від 09.04.2025 р. № 67-01-461).

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості покращення ефективності формування та реалізації публічної політики у сфері штучного інтелекту шляхом застосування рекомендацій щодо вдосконалення та методики моніторингу національної публічної політики у сфері ШІ на основі адаптації міжнародного досвіду, розроблених на основі власних наукових досліджень.

Окремі положення дисертації використовуються у практичній роботі органів публічної влади, зокрема: Управління міжнародних зв'язків, туризму та промоції Івано-Франківської міської ради (довідка № 657/01-20/23 в від 29.04.2025 р.), Управління цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Івано-Франківської обласної державної адміністрації (довідка № 1 від 24.04.2025 р.).

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота Янишівського Михайла Мирославовича на тему «Формування публічної політики у сфері штучного інтелекту: міжнародний досвід для України» складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України.

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

11. З урахуванням зазначеного, на міжкафедральному науковому семінарі Навчально-наукового інституту адміністрування, державного управління та професійного розвитку ухвалили:

11.1 Дисертація Янишівського Михайла Мирославовича на тему «Формування публічної політики у сфері штучного інтелекту: міжнародний досвід для України» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання щодо теоретико-методологічного та методико-прикладного обґрунтування засад формування публічної політики у сфері ШІ в Україні на основі вивчення міжнародного досвіду з урахуванням безпекових і соціально-економічних викликів та євроінтеграції, що має важливе значення для галузі знань публічне управління та адміністрування.

11.2 Основні наукові положення, методичні розробки, висновки та практичні рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, логічні, послідовні, аргументовані, достовірні, достатньо обґрунтовані. Дисертація характеризується єдністю змісту.

11.3 У 9 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них: 5 статей у наукових фахових виданнях України та 4 публікації, що містять апробацію результатів дисертації.

11.4 Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (у редакції із змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та складання рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, зі змінами).

11.5 Дисертація Янишівського Михайла Мирославовича є результатом самостійних досліджень, не містить елементів фальсифікації, копіювання, плагіату та заплігачень, що констатує відсутність порушення академічної доброчесності. Використання текстів інших авторів мають належні посилання на відповідні джерела.

11.6 З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Янишівського Михайла Мирославовича дисертація «Формування публічної політики у сфері штучного інтелекту: міжнародний досвід для України» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	- 24 (двадцять чотирь)
проти	- немає
утримались:	- немає

Головуючий на міжкафедральному
науковому семінарі ННІ адміністрування,
державного управління та професійного
розвитку,
доцент кафедри публічного врядування,
д.держ.упр., доцент

Василь ПАСТІЧНИК

Рецензенти:

д. держ. упр., професор,
професор кафедри адміністративного та
фінансового менеджменту ННІ
адміністрування, державного управління та
професійного розвитку

Вероніка КАРКОВСЬКА

к. держ. упр., доцент,
доцент кафедри публічного врядування ННІ
адміністрування, державного управління та
професійного розвитку

Діана ЗАЯЦЬ

Відповідальний у ННІ адміністрування,
державного управління та професійного
розвитку за атестацію PhD,
доктор філософії, доцент, доцент кафедри
адміністративного та фінансового
менеджменту

Юрій ДЗІЮРАХ

14 травня 2025 р.